

Torsdag 13. april 2023

Kære Miljøminister Magnus Heunicke

I Danmarks Vilde Natur (DVN) har vi med glæde noteret os, at de femten naturnationalparker vil blive sat i værk. Glæden bliver ikke mindre med udsigt til yderligere fem naturnationalparker!

Det er utvivlsomt en rigtig beslutning at lade robuste heste og okser indgå i disse nye naturnationalparker. Talrige eksempler, herunder Molslaboratoriets overbevisende resultater, dokumenterer dyrenes positive effekt på den øvrige biodiversitet. I de rette tætheder udøver dyrene et græsningstryk, der modvirker opvæksten af almindelige konkurrencedygtige urter. Dette græsningstryk, sammen med dyrenes øvrige rumsteren, giver plads til den sartere flora med tilknyttet insektfauna, som er på hastig tilbagegang. De store dyr er derfor en helt nødvendig del af naturgenopretningen, gerne sammen i en palet af andre store græssende dyr, som f.eks. kronhjort og europæisk bison.

Når vi henvender os, er det imidlertid fordi vi med bekymring ser, at Naturnationalparkernes plejeplaner i stort omfang fravælger reproducerende okser og heste. Dette vil give en statisk afgræsning og strider imod de forskningsmæssige anbefalinger. De ellers gode takter om mere vild dansk natur, får derved meget trange kår.

I denne henvendelse fokuserer vi derfor på det mere lavpraktiske aspekt, nemlig tilvejebringelsen af dyr.

Det er tale om store antal dyr (af både okser og heste), der skal kastreres og udsættes i naturnationalparkerne. Antallet overstiger reelt det antal dyr, vi har i Danmark.

Hvis vi tager afsæt i plejeplanerne som de foreligger, er der tale om henved 500 vallakker og hopper samt 1000 stude og køer, der samlet skal udsættes i de 15 nnp'er. Det er med plejeplanernes lave græsningstryk på 60 kg pr ha., hvilket svarer til 17,6 ha. pr dyr; et græsningstryk langt under det forskningen anbefaler.

Hvis vi skal nærme os et græsningstryk, som vi ved har en positiv effekt på biodiversiteten på danske arealer, kan vi se på Molslaboratoriet. Her er der for nuværende 3,3 ha pr dyr. For at synliggøre forskellen vil der i nnp'erne skulle udsættes næsten 2.700 heste og over 5.300 stykker kvæg for at opnå samme positive natureffekt!

Uagtet antallet, skal dyrene hentes fra relevante europæiske bestande af ca. 8000 heste og 20.000 stykker kvæg. Men kun en brøkdel af disse bestande rummer dyr, der reelt er omstillet til at leve frit og vildt. Da det tager flere generationer for dem at genlære at leve som frie dyr i naturen, selv at finde deres føde, og selv at danne egne flokke, vil rekruttering fra tamme (forstået som indfangede, håndterede og vant til at blive fodret) bestande være stærkt problematisk.

Rekruttering af hundredevis af individer fra disse begrænsede bestande af avlsdygtige og kompetente dyr – for dernæst at kastrere dem – vil formentlig skabe en vis undren i resten af Europa. Dette gælder uanset om der udsættes dyr i hh. til det græsningstryk som fremgår af plejeplanerne, eller der udsættes dyr ud, svarende til erfaringerne fra Molslaboratoriet. I sidstnævnte tilfælde vil der være tale om over halvdelen af den tilgængelige bestand af Europas fritlevende heste og hele bestanden af fritlevende kvæg.

Hvis man i stedet benytter reproducerende bestande af dyr, løses derfor to problemer: der vil være nok bestande at rekruttere fra, og dyrenes egen formering vil fylde arealerne op i løbet af et overskueligt antal år. Man vil med en spæd start desuden være i stand til at overvåge både bestandenes trivsel og økosystemernes reaktion og dermed lave en erfaringsbaseret og proaktiv forvaltning. På denne måde kan man sikre at græsningstrykket efterligner det naturlige græsningstryk, i modsætning til det fastlagte statiske tryk, der pt. er valgt.

Det bør betænkes, at EU's krav om at reservere 10% stærkt beskyttet natur, yderligere vil betyde at der ingen fremtid er i ikke-reproducerende bestande. Hestene og kvæget vil på sigt blive betragtet som en del af biodiversiteten, på linje med de øvrige hjemmehørende arter, og som lige så nødvendige som bæveren og kronvildtet. En forvaltning med kastrationer og heftig menneskelig intervention i dyrenes liv må forventeligt afskaffes. Da vil vi have forpasset chancen for at have oparbejdet kompetente og selvopretholdende bestande, der kan indgå i det fremtidige europæiske netværk. Vi vil også have bidraget til en øget genetisk forarmelse i de nuværende bestande, samt brugt plads, tid og økonomiske ressourcer på at opretholde reproducerende bestande uden for vores natur, blot for at kunne sætte de kastrerede dyr ud i naturen. Det hele burde skurre i ørerne på ansvarlige myndigheder.

Hvis ikke de faglige bekymringer omkring det lave græsningstryk, og det høje udtag af dyr til et ikke-reproducerende liv giver anledning til panderynker - så gør de økonomiske aspekter måske? Betænk hvad udgifterne til at indkøbe og transportere 1.500-3.000 dyr fra det øvrige Europa til Danmark og hvert 5-6 år vil løbe op i. Og det er i al fremtid.

Vi er fuldt opmærksomme på de højlydte protester der kommer fra interesseorganisationer, der af forskellige grunde vil fortsætte forvaltningen af naturen som hidtil og med fortsat forarmelse til følge. Vi vil derfor pege på de tre nationale undersøgelser af danskernes holdning til nnp'ere og vild natur, foretaget af Epinion og Københavns Universitet, der samstemmende viser, at ca. 70% af befolkningen støtter op om nnp'erne og mere vild natur.

Afslutningsvis vil vi henlede opmærksomheden på følgende tre punkter:

Alle - børn som voksne elsker føl og kalve - god og gratis markedsføring og samtidig nøglen til en folkelig succes for naturnationalparkerne.

Dyr der ikke fodres, er ikke opsøgende. Udsætning af kastrerede halv-tamme dyr, der er vant til at mennesker forbindes med mad, vil sandsynligvis give langt mere uønsket kontakt mellem dyr og publikum.

Endelig er der et argument som ofte fremføres, men som ikke længere er gældende. Det fremgår af plejeplanerne at mærkning af nyfødte kalve og føl i henhold til EU's regelsæt er påkrævet, men vanskelig at gennemføre på de store områder, de fremtidige naturnationalparker kommer til at

dække. Dette "krav" bygger dog på et forældet regelsæt fra EU, der blev ændret i marts 2021. (Vi har medsendt et notat om dette forhold).

Vi vil meget gerne fremlægge og uddybe vores bekymringer om de kastrerede dyr, og indgå konstruktivt i dialog om hvordan vi sikrer naturnationalparkernes folkelige opbakning på et møde med ministeren og udvalget

De venligste hilsener

Rikke Anker Jensen Ph.D. Scient,
Karen Schousboe, Mag. Art.
Bjarne Mahler Schou, M.A.A.

På vegne af bestyrelsen i Danmarks Vilde Natur.

Dette åbne brev er sendt i kopi til miljøministeren samt medlemmerne af Folketingets Miljø- og fødevareudvalg og Naturstyrelsens Skovridere.

=====

KONTAKT:

Karen Schousboe
Paradisstien 5
2840 Holte
0045 24 23 36 10
MAIL: kschousboe@gmail.com eller info@danmarksvildenatur.dk

=====

Om DVN

DVN er en ny landsdækkende naturorganisation. Foreningen opstod i kølvandet på beslutningen om naturnationalparkerne, med et formål om at forskningsmæssige anbefalinger for naturen lægges til grund for forvaltningen af parkerne. Vi sidder derfor med i de fleste af nnp'ernes følgegrupper, og er medlem af Region Midtjyllands Regionalpolitiske Forum. Vi er desuden medlem af Biodiversitetsrådets dialogforum samt i ngo-alliancen for en biodiversitetslov. Læs Mere her <https://danmarks-vilde-natur.dk>

=====

Vedlagt: Kastrerede Dyr i Naturnationalparkerne. Eller da Naturstyrelsen blev overhalet af EU. Af Karen Schousboe, Etnolog. Notat januar 2023.

